

VÍTE, JAKOU ÚROVEŇ KVALIFIKACE MÁTE?

Český rámec kvalifikací a Evropský rámec kvalifikací (EQF) přináší užitek těm, kteří chtějí studovat či pracovat v zahraničí, ale i zaměstnavatelům nebo rodičům.

Někdo se systematicky připravuje ve škole a někdo má mnohaletou praxi v nějakém oboru a získal řadu dovedností. Oba případy mohou vést ke srovnatelným výsledkům, které by mělo být možné si nechat potvrdit zkouškou, čímž člověk získá kvalifikaci. Nemělo by tedy záležet na tom, kde a jak někdo znalosti a dovednosti získal, ale zda je opravdu má a umí je prokázat.

Dosažená kvalifikace však musí být srozumitelná a srovnatelná, a to nejen v tuzemsku. Jedním z nástrojů, jimiž evropské země chtějí společně zlepšit transparentnost kvalifikací, je EQF neboli Evropský rámec kvalifikací (European Qualifications Framework).

K tomu, aby státy mohly přiřadit své kvalifikační systémy k EQF, musí nejprve vytvořit své národní rámce kvalifikací, tedy sadu podle obtížnosti se zvyšujících úrovní, kam mohou být podle stanovených kritérií konkrétní kvalifikace zasazeny. Téměř všechny evropské země své národní rámce kvalifikací mají, případně na jejich vzniku pracují, což je případ České republiky.

Návrh českého rámce kvalifikací (ČRK) předpokládá osm úrovní – viz *tabulka*. Každou úroveň charakterizuje popis znalostí, dovedností a způsobilostí, což jsou tzv. deskriptory, které v obecné rovině vyjadřují, co by měl člověk znát, umět a být schopen vykonávat, aby mu mohla být kvalifikace na dané úrovni udělena.

Návrh ČRK zahrnuje jak kvalifikace získané formálním vzděláním (např. střední vzdělání s maturitní zkouškou odpovídá úrovni 4), tak kvalifikace uvedené v Národní soustavě kvalifikací (např. při splnění podmínek je možné složit zkoušku na personalistu na úrovni 5).

Úroveň kvalifikace lze samozřejmě v průběhu života dále zvyšovat. A to nejen získáním vyššího stupně vzdělání (tj. absolvováním studijního programu), ale i ověřením a potvrzením (validací) znalostí a dovedností získaných v průběhu praxe, samostudiem, formou

různých kurzů nebo stáží. Podstatné je, že uchazeč v obou případech prokáže, že dosáhl výsledků učení stanovených standardy, na základě čehož je mu udělena kvalifikace na vyšší úrovni.

Komu novinka prospěje

Údaj o dosažené úrovni kvalifikace využívají zejména lidé, kteří se chystají do zahraničí, ať už pracovat, nebo studovat. Od roku 2012 je odpovídající úroveň EQF uvedena na dokumentech Europassu – dodatcích k osvědčení a mohou být uvedeny i na Europass – dodatcích k diplomu udělených při absolvování vyššího odborného vzdělání. Do budoucna budou příslušnou úroveň EQF opatřeny i všechny nové diplomy, osvědčení a osvědčení. Lidé si mohou dosaženou EQF vyplnit i do svého životopisu.

Zaměstnavatelům přinese český rámec kvalifikací srozumitelnou informaci o tom, na jaké úrovni uchazeč o zaměstnání je a co zná a umí – bez ohledu na to, zda se může prokázat výučním listem nebo osvědčením o profesní kvalifikaci.

Rodičům umožní český rámec kvalifikací lépe se orientovat v systému a zároveň mít jasno v tom, co by jejich dítě mělo pro dosažení určitého stupně kvalifikace znát a umět.

Pro další aktéry ve vzdělávání, jako jsou ministerstva či vzdělávací instituce, bude jednodušší nastavovat a upravovat vzdělávací programy a ovlivňovat tak kvalitu vyučování. Český rámec kvalifi-

kací by také měl zaručit porovnatelnost výsledků žáků z různých škol a rozšířit systém uznávání výsledků neformálního a informálního učení.

Rozdíl mezi NSK a českým rámcem kvalifikací

Národní soustava kvalifikací (NSK) obsahuje pouze kvalifikace profesní, tedy zaměřené na potřeby trhu práce. Kvalifikace NSK a jejich standardy jsou veřejně dostupné na www.narodnikvalifikace.cz a je možné je udělit po ověření požadovaných dovedností u tzv. autorizovaných osob.

Český rámec kvalifikací je zastřešující rámec, který umožňuje zařadit všechny typy kvalifikací. Měl by tedy zahrnovat nejen kvalifikace získané ve školách, ale také profesní kvalifikace NSK získané uznáváním předchozího učení. Český rámec kvalifikací tedy zpřehledňuje a umožňuje třídění všech kvalifikací.

V České republice je EQF zaváděn od roku 2009. Pro účely přiřazení českého vzdělávacího a kvalifikačního systému k EQF vytvořilo MŠMT v roce 2008 Koordinační centrum EQF, organizačně a personálně zabezpečené Národním ústavem pro vzdělávání. V roce 2011 Česká republika jako jedenáctá v Evropě přiřadila svůj stávající vzdělávací systém a úroveň NSK k úrovni EQF. O přiřazovacím procesu a jeho výsledcích je sepsána Národní přiřazovací zpráva ČR, kterou v roce 2011 schválila vláda ČR a která byla projednána v Poradní skupině EQF při Evropské komisi. Český rámec kvalifikací ještě není oficiálně ustaven, ale o jeho vzniku se v současnosti jedná.

Milada Stalker,

Národní ústav pro vzdělávání

úroveň ČRK (návrh)	dosažené vzdělání
8	vysokoškolské – doktorský studijní program
7	vysokoškolské – magisterský studijní program
6	vysokoškolské – bakalářský studijní program, vyšší odborné vzdělání (vč. konzervatoří)
5	programy krátkého cyklu (v ČR v současné době neexistují)
4	střední vzdělání s maturitní zkouškou (všeobecné, s odborným výcvikem, odborné)
3	střední vzdělání s výučním listem (délka studia 3 roky)
2	základní vzdělání, střední vzdělání bez výučního listu, střední vzdělání s výučním listem (délka studia 2 roky)
1	základy vzdělání (základní škola speciální)